

לתגובות וזערות: שיגא 054-6868199

העלון מוקדש לעילוי נשמת:
בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל,
בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל,
מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל
יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה
ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים
ז"ל. לקבלת העלון במייל - לשלוח
הודעה ל: sagif_@walla.co.il
שְׁבֵט שְׁלוֹם

בס"ד עלון מס' 118 לשבת 8.11.2013 - תשע"ד כסליו ה'

זה השער לה' צדיקים יבוא בו

ויצא

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיֵּלֶן שָׁם פִּי בֵּא הַשָּׁמַיִם וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מִרְאֵשְׁתּוֹ וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא (כח,י-יא)

בספר "גורל גדליהו" כתב לבאר פסוקים אלו ע"ד הרמז. דהנה הגמרא (במסכת נדה דף ל', ע"ב) אומרת: "שקודם יציאתו לאויר העולם, משביעין את האדם תהי צדיק ואל תהי רשע. ואפילו כל העולם כולו אומרים לך שאתה צדיק היה בעיניך רשע. ודע שהקב"ה טהור, ומשרתיו טהורים ונשמה שנתן בך טהורה היא, תן דעתך שלא תטמאה. שאם תטמאה הוא נוטלה ממך". וא"כ, לזה רמז הפסוק "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב" - כל יהודי נקרא יעקב, "מבאר שבע" - מהמקום שבו נשבע שיהיה צדיק. ולאן כל אחד מגיע? לעולם הזה, שהוא בן חורין לעשות כרצונו. וכמו שאומר הרמב"ם שכל אדם יכול להיות צדיק כמשה רבינו, או רשע כירבעם בן נבט. וזה הרמז בפסוק "וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה". "וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם" - וכבר אמרו חז"ל שאין פגיעה אלא תפילה. ומהו המקום? בית המקדש, דהיינו שצריך להיות האדם קשור כל הזמן למקום מקודש. "וַיֵּלֶן שָׁם" - שכל כוחותיו ומחשבותיו ורעיונותיו יהיו שם, שישב על התורה ועל העבודה, דהיינו שאפילו בשעה שעוסק בענייני חולין במשא ומתן יהיו מחשבותיו לשם שמים שיוכל לעבוד את ה'. "פִּי בֵּא הַשָּׁמַיִם" - פירש רש"י שלא בעונתה - דהיינו שצריך האדם לחשוב תמיד שמא ח"ו תחשיך שמש הצלחתו פתאום, וגם שמא ימות ח"ו קודם זמנו. והנה אמרו חז"ל במסכת ברכות (דף ה' ע"א): לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע (ברש"י - יעשה מלחמה) שנאמר "רגזו ואל תחטאו", נצחו מוטב לא נצחו יעסוק בתורה, שנאמר "אמרו בלבבכם". נצחו מוטב, לא נצחו יקרא קריאת שמע, שנאמר "על משכבכם". נצחו מוטב לא נצחו יזכיר לו יום המיתה שנאמר "ודומו סלה". וזה רמזו בפסוקים שלפנינו. "וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם" - היינו שילמד תורה - אל תקרי בניך אלא בוניך. "וַיִּשֶׂם מִרְאֵשְׁתּוֹ" - היינו קריאת שמע "על משכבכם". "וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא" - דהיינו יזכיר לו יום המיתה.

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה (כח,י)

כתב רש"י: יצא ללכת לחרן. ולכאורה מה בא רש"י להשמיענו ולחדש לנו?

אלא מסביר הגאון חיד"א זיע"א: כתוב בגמרא בקידושין (כט,ב): "אמר רב יהודה אמר שמואל, הלכה נושא אשה ואח"כ ילמוד תורה, ר' יוחנן אמר ריחיים בצוארו ויעסוק בתורה. ולא פליגי הא לן והא להו". ומסביר תוס' בשם ר"ת, דבניי בבל שהם עניים, לומדים תורה תחילה ואח"כ נושאים אשה, ובני ארץ ישראל שהם עשירים, נושאים נשים תחלה ואח"כ לומדים תורה, כיון שאינם דואגים לפרנס את משפחתם שהרי עשירים הם. והנה יעקב בצאתו מבאר שבע, היה בידו הון רב, ומחויב הוא קודם לישא אישה, ולכן "יצא ללכת לחרן", שרצה ללכת לשם תיכף כדי לישא אשה, אלא שבדרך בא אליפז(בנו של עשו) בציווי אביו להורגו, יעקב אמר לו אני אתן לך את כל נכסי, ותשאיר אותי בחיים, כי עני חשוב כמת (מסכת נדרים סד,ב. עבודה זרה ה,א): "ארבעה חשובין כמת: עני ומצורע וסומא ומי שאין לו בנים". ובכך תקיים את מצות אביך ולא תצטרך להרוג אותי, וכך עשה אליפז ויעקב ניצל. יוצא מכאן שיעקב נעשה עני, כי אליפז לקח ממנו את כל ממונו. וכיון שנעשה עני חל עליו החיוב ללמוד קודם תורה ואח"כ לישא אשה, ולכן שינה את דרכו, ובמקום "ללכת לחרן" הלך לבית מדרשו של שם ועבר ללמוד תורה י"ד שנים (רמז על זה החיד"א ב'פני דוד' דף קה: יעקב מבאר שבע - סופי תיבות עבר וגם וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה - ר"ת גימטריה י"ד רמז למס' השנים שלמד במדרשו של שם ועבר). לאחר הסבר הדברים נבין את הדיק בלשון רש"י "יצא ללכת לחרן" - שרק בצאתו היה בדעתו ללכת מיד לחרן, אבל על הדרך שינה את מטרתו הואיל ונשדד.

הדף טעון גניזה, נא לא לקרוא בשעת התפילה שאין זה עושה נחת רוח לבורא יתברך

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה (כח,י)

כתב רש"י "לא היה צריך לכתוב אלא וילך יעקב חרנה, ולמה הזכיר יציאתו, אלא מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם. שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה, יצא משם, פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה". נשאלתי פעם, מה פירוש דברי רש"י – שיציאתו של יעקב הותירה רושם, ונתנה תחושה בליבות האנשים שיחד עם יעקב יצאו גם ההוד, ההדר והזיו של העיר, והרי יצחק אבינו הידוע בצדקותו המופלגת נותר לגור בבאר שבע, ומהי אם כן כוונת דברי רש"י על זה הפסוק. ונראה להשיב על פי סיפור שסיפר מרן הרב שך זצ"ל, שבא לפניו יהודי ממרסיי ושטח לפניו את ספקותיו באשר לתרומה שברצונו לתרום. אותו הנדיב אמר, שמצד אחד פנו אליו וביקשוהו שייתן את תרומתו עבור הרחבת שטח ישיבה – שכבר עומדת על תילה, ומאידך ביקשו ממנו לתרום סכום כסף עבור הקמת בית כנסת באזור. ואותו נדיב הסתפק מאוד עבור איזו מטרה עליו לתרום את כספו, ומאחר ובכוחות עצמו הוא לא יכול היה להכריע בסוגיה זו, הוא פנה אל הרב שך זצ"ל שיפסוק עבורו. ומרן הרב שך זצ"ל השיב לאותו יהודי ממרסיי, שעליו לתרום את כספי הצדקה עבור הרחבת הישיבה ולא עבור הקמת בית הכנסת. ונימק את דבריו בכך שהתורה גדולה היא מן התפילה, ולהתפלל אפשר בכל מקום, על אם הדרך וכן בבית כנסת מרוחק יותר. אך קול התורה חייב להישמע בכל מקום, כיון שרק התורה היא זו המבדילה את היהודי מן הגוי, ומעניקה לאדם יכולת קיום בעולם הזה. וכשראיתי את הסיפור הזה נתעוררה בי המחשבה – שכך הדבר היה בזמן יציאת יעקב את העיר באר שבע. שכידוע יצחק הוא עמוד העבודה, דהיינו עמוד התפילה, ואילו יעקב הוא עמוד התורה. וכפי שכבר ראינו לעיל, חשיבות התורה עולה על חשיבות התפילה, מבלי להמעיט חס ושלום מערך התפילה, שכבודה במקומה מונח. והיות שערכה של התורה רב הוא לאין ערוך, אזי שבזמן יציאתו של יעקב מן העיר באר שבע, הייתה תחושה בקרב האנשים שפנה הודה, זיוה והדרה של העיר. היות שאין בכוח התפילה לבדה, אותה סימל יצחק אבינו להעניק את ההוד והזוהר לעיר. ואם כן מובנים עתה דברי רש"י, שיציאתו של יעקב מן העיר הותירה רושם בקרב אנשי המקום, למרות הימצאותו של יצחק אבינו, וזאת בשל חשיבות מעלתה של התורה על פני התפילה. (רבי דוד חנניה פינטו שליט"א).

וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מֵרֵאשִׁיתוֹ וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא (כח,יא)

עשאן כמין מרזב סביב לראשו, שירא מפני חיות רעות (רש"י). צריך להבין, אם יעקב אבינו פחד מפני חיות רעות, למה פחד דווקא על ראשו, ולמה על כל הגוף לא פחד? אלא ידוע שכל מעשה אבות הוא סימן לבנים. וכל החלום הזה וכל גלות יעקב הוא סימן לבנים. והכוונה כאן כי כאשר ילכו ישראל בגלות, יפחדו מחיות רעות, אלו דעות רעות והשקפות רעות, פן יכנסו בראשם דעות מינים ואפיקורסים, שמא חלילה תתבלבל דעתם ואז הסכנה תהא על כל הגוף, לכן יעקב אבינו, ביודעו את המצב, לקח מאבני המקום, אבנים קדושות של בית המקדש, להגן על הראש כי שם עיקר הפחד. ואז אם השכל שמור, אין חשש מחיות רעות ועם ישראל חי וקיים בקדושתו ובטהרתו (קול יהודה בשם האדמו"ר מחב"ד זצ"ל).

וַיִּפְגַע בַּמָּקוֹם וַיֵּלֶךְ שָׁם (כח,יא)

מובא במדרש (בראשית רבה סח,י): "שכל העולם נעשה ככותל (קיר) לפניו". וצריך להבין מדוע נעשה כך? והנה הגמרא במסכת ברכות (דף לד) נאמר: "חצוף מי שמתפלל במקום גלוי". והקשה התוספות: והלא כתוב "וַיֵּצֵא יַצְחָק לְשׁוֹחַ בְּשָׂדֶה" (כד,סג) – דהיינו שהתפלל בשדה, והוא מקום גלוי! ותירצו – שמקום זה היה הר המוריה, והוא מקום מוצנע (פסחים פח), דהיינו שאין דרך בני-האדם להיות שם, משום שידעו שהוא מקום קדוש, ולכן אין זה נחשב ל'מקום גלוי'. וקשה, הלא ידוע שהר המוריה נעקר ממקומו והגיע ללזוז – ששם היה יעקב ושם התפלל, והרי בלזוז רגילים בני אדם להיות, וא"כ אין זה 'מקום המוצנע', וכיצד אפוא יעקב התפלל שם (שהרי "ויפגע" פירושו: "ויתפלל" – כפירוש רש"י), והלא הוא מקום גלוי? ולכן אומר המדרש שנעשה כל העולם ככותל בפניו – כדי שלא יהא זה מקום גלוי ויוכל להתפלל שם. (תפארת יהונתן).

וַיִּפְגַע בַּמָּקוֹם וַיֵּלֶךְ שָׁם פִּי בַּא הַשְּׁמַשׁ (כח,יא)

פעמיים בלבד מספרים לנו חז"ל על קפיצת הדרך, אצל יעקב כשהלך לישא אשה. ואצל אליעזר עבד אברהם כשהלך לקחת אשה ליצחק. בספר ביכורי אביב מובא, דרמו יש כאן לדורות הבאים בחינת מעשה אבות סימן לבנים: שעה שיגיעו הבנים לפרקם כדי לישא אישה, ובדרך הטבע אין אפשרות לסייעם, אין סיכוי לסידור, לפרנסה, קשה לעשות הצעד הראשון. עליהם לשים בה' ביטחונם. יתאזרו ויתאמצו, ובעזרת ה' יעברו על כל המכשולים, תהיה להם קפיצת הדרך...

הדף טעון גניזה, נא לא לקרוא בשעת התפילה שאין זה עושה נחת רוח לבורא יתברך

וַיַּחְלֵם וְהָיָה סֵלֶם מִצֵּב אֶרְצָה וְרֵאשׁוּ מִגִּיעַ הַשְּׁמַיְמָה (כח,יב)
זוהר ויצא (דף קנ ע"א): "וְהָיָה סֵלֶם" – זו תפלה. "מִצֵּב אֶרְצָה" – שְׁמֵת־פְּלִלִים בְּנֵי אָדָם לֹא בְּאֶרֶץ, שְׁהִיא שְׂכִינָה, "וְרֵאשׁוּ מִגִּיעַ הַשְּׁמַיְמָה" – וּמִגִּיעַ לְשָׁמַיִם שֶׁהוּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וַיַּחְלֵם וְהָיָה סֵלֶם מִצֵּב אֶרְצָה וְרֵאשׁוּ מִגִּיעַ הַשְּׁמַיְמָה (כח,יב)
"וַיַּחְלֵם" אותיות "וי חלם" (ר"ת: חסד לימוד תורה מצוות) רמז כי אדם צריך תמיד להרגיש 'זוי' על איפה הוא עומד מבחינת החסדים, הלימוד תורה והמצוות שלו ובכך יקיים את הנאמר (במשלי כח, יד): "אֲשֶׁרִי אָדָם מִפְּחַד תְּמִיד", וכדי לעבוד את ה', צריך האדם להיות "מִצֵּב" – כלומר, יציב בעבודת ה' שלו, וגם אם יש נפילות לא ליפול לעצבות, כי אין השכינה שורה על האדם אם הוא בעצבות (כנאמר במסכת שבת ול, ב). וגם ליכור להיות תמיד כלפי 'אֶרְצָה' – כנאמר (בראשית ג, יט): "כִּי עָפַר אֶתָּה וְאֶל עֶפְרָ תָשׁוּב". ובכך שיזכיר לעצמו את יום המיתה ינצל מהיצר הרע (כמובא בברכות ה, א), ובזכות שיקיים את השלבים שהזכרנו יזכה שעתיד לבוא "וְרֵאשׁוּ מִגִּיעַ הַשְּׁמַיְמָה" – רמז לגמרא בברכות (ז, א): "צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה".

וַיִּיקֶץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲכֵן יֵשׁ ה' בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי (כח,טז)
ר' שמשון מאוסטרופולי זצ"ל כתב על הפסוק חידוש מתוק מדבש: אך נרשום קודם את מהלך הדברים כדי שנבין את החידוש, על פי הסבר הרב מאיר אליהו: הגמרא במסכת בבא בתרא (נח, א): "שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון" – כלומר שדמות דיוקנו של יעקב אבינו כדיוקנו של האדם הראשון. אמרו חז"ל ארבעה דמויות חקוקות תחת כסא הכבוד. כתוב בתיקוני זוהר (יד, ב): על הפסוק בתהלים (סח, יח): "רָכַב אֱלֹהִים רְבוּתִים אֶלְפֵי שָׁנָאן, מְאִי שָׁנָאן: שׁוֹר נִשָּׂר אֶרְיָה אָדָם. א' של אדם רומזת לאות ז ומסביר הרב מאיר אליהו כי האדם הוא היחיד ההולך זקוף בטבע וזה רמז לאות ז שהיא זקופה (זה לפי דברי חז"ל בחגיגה טז, א): **בני אדם הולכים בקומה זקופה כמלאכי השרת**. הגמרא אומרת בחגיגה (יג, ב): שיחזקאל הנביא הסתכל במרכבה של הקב"ה וראה שור, ואמר לקב"ה ששור מזכיר עוון העגל והתפלל שישנה הקב"ה את הצורה – והקב"ה שינה את הצורה של השור במרכבה לכרוב שהוא רמז לפני התינוק. כלומר עכשיו יש לנו במרכבה כרוב נשר אריה ואדם (אדם-שזה דמות אדם הראשון שהוא דמות יעקב אבינו) עכשיו מסתכלים בפסוק אומר יעקב אבינו ע"ה אֲכֵן יֵשׁ ה' בְּמָקוֹם הַזֶּה שְׁאֲכֵן – זה רמזו בראשי תיבות אריה כרוב נשר וְאֲנֹכִי שֶׁהִפְרָצוּף שְׁלִי (יעקב אבינו) גם במרכבה לֹא יָדַעְתִּי – ואיפה הרמז? ש"וְאֲנֹכִי" זה ראשי תיבות: אריה נשר כרוב יעקב – שאלו הם הארבעה דמויות שחקוקות תחת כסא הכבוד של הקב"ה. כלומר – שלא הכיר יעקב אבינו ע"ה לדעת שגם דמותו חקוקה תחת כסא הכבוד, ורק בחלומו זה התברר לו שגם דמותו חקוקה למעלה וזה רק מעיד על שיא הענווה של יעקב אבינו שרואה את עצמו כאדם פשוט.

אֲכֵן יֵשׁ ה' בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי (כח,טז)
"אֲכֵן יֵשׁ ה' בְּמָקוֹם הַזֶּה" – הקב"ה איתנו בכל מקום ובכל רגע כנאמר בתהילים (קכא, ה): "ה' שְׁמֶרְךָ, ה' צִלְּךָ עַל יַד יְמִינְךָ", "וְאֲנֹכִי" – שאדם חש (דברים ח, יז): "כִּפְחִי וְעֵצֶם יָדַי עָשָׂה לִי אֶת הַחֵיל הַזֶּה", "לֹא יָדַעְתִּי" – לא יזכה להרגיש את השגחת הקב"ה עליו.

וְהָאֲבֶן גְּדֹלָה עַל פִּי הַבְּאֵר (כט,ב)
בספר "טל השמים" אומר הרב רפאל בלום זצ"ל לרמזו בפסוק זה את דברי הגמרא (במסכת סוכה דף נב ע"א), לעתיד לבוא הקב"ה שוחט את היצר הרע והצדיקים בוכים והרשעים בוכים. צדיקים בוכים ואומרים האיך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה, והרשעים בוכים, איך לא יכולנו לכבוש חוט השערה הזה. ולכאורה איך יתכן שלצדיקים יצר הרע נראה כמו הר גבוה, ולרשעים כמו חוט השערה, הלא רק יצר הרע אחד יש. אולם, על פי מאמר אחר של חז"ל שם בגמרא, כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו, נמצא שבאמת הצדיקים, כיון שהם גדולים מאד, גם יצרם הרע גדל, והרשעים היצר הרע מותאם להם. עוד נקדים, שהיצר נקרא "אבן" (שם). ועכשיו זה מה שכתוב כאן במקרא קודש שלפנינו. "וְהָאֲבֶן גְּדֹלָה – עַל פִּי הַבְּאֵר", כמה היצר הרע גדול? כמה שהאדם גדול, כמה תורה שהספיק לדלות מבאר מים חיים של התורה הקדושה.

וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרַחֵל שֶׁבַע שָׁנִים וַיְהִיוּ בְּעֵינָיו פְּיָמִים אֲחָדִים בְּאֶהְבְּתוֹ אֹתָהּ (כט,כ)
משל לאדם שנוקק למליון דולר. אם יאמרו לו שבעוד מאה יום הוא יקבל מיליון דולר הרי הוא יהיה מאושר. אולם, כל יום שעובר של המתנה יראה לו כנצח, שכן הימים שבינתיים נראים לו כמפרידים ומרחיקים אותו

הדף טעון גניזה, נא לא לקרוא בשעת התפילה שאין זה עושה נחת רוח לבורא יתברך

ממליון הדולרים. לא כן אם נזקק אדם למיליון דולר ויציעו לו עבודה שמדי יום ישתכר באותה עבודה עשר אלף דולר כך שבסוף התקופה של מאה ימים יהיו בידו מיליון דולר, הרי בשביל אדם זה הימים יחלפו במהירות. ומה ההבדל? כי כשאדם צריך מיליון דולר אזי מאה ימים אלו הם ימי המתנה, ימים ריקים בלי תוכן ואם כן עבורו הם ימי חציצה בינו ובין הכסף. אבל אם מאה הימים אינם ימי המתנה אלא אופן כיצד להרוויח ולהשיג את הכסף אז הם אינם ריקים ומפריעים, אלא להיפך, כל יום הוא יום של בנין והתקדמות לקראת המטרה הנכספת, ובאופן זה מאה הימים עוברים מהר מאוד וכל יום מהם הוא יום של אושר, כי אם ידלג על איזה יום לא ישיג את מטרתו. כך היה הדבר עם יעקב אבינו במשך שבע שנות המתנה בנה יעקב אבינו את עצמו והוא התכוון לקראת בניית בית בישראל ולכן היו ימים אלו בעיניו כימים אחדים כי 'אהבה' פירושה רצונו הקדוש של יעקב אבינו ליחוד קודשא בריך הוא מתוך הנישואים.. (הגרי"ש פינקוס זצ"ל).

וְתִקְנָא רְחַל בְּאַחַתְהָ וְתֵאמֶר אֵל יַעֲקֹב הִבֵּה לִי בָנִים וְאִם אֵין מִתָּה אָנֹכִי (ל,א)
מפרש הגאון ר' יהודה אוסאד זצ"ל בספרו "דברי מהרי"א" עפ"י הגמרא (ברכות ה,א) שאומרת: "לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע – נצחו מוטב, לא נצחו יעסוק בתורה. נצחו מוטב, לא נצחו יקרא קריאת שמע. נצחו מוטב, לא נצחו יזכיר לו יום המיתה". והנה אצל נשים לכאורה לא שייכות העצות הראשונות, שהרי הן פטורות מלימוד תורה וקריאת שמע. ונשארה רק העצה השלישית – להזכיר את יום המיתה. אבל כבר אמרו המפרשים שיותר טוב להישמר מהיצר הרע ע"י תורה וק"ש ולא ע"י זכירת יום המוות מפני שזה משרה על האדם עצבות. אבל כבר אמרו חז"ל (ברכות נו,א): נשים שפטורות מלימוד תורה במה יזכו זכות של תורה? ואמרו חז"ל במה ששולחות את בניהם ללמוד תורה. ובוה, אומר הגר"י אוסאד, יפורש הפסוק שלפנינו, שרחל אמרה ליעקב "הִבֵּה לִי בָנִים" שעל ידם תהיה לי זכות של תורה. "וְאִם אֵין", לא תהיה לי ברירה אלא רק להזכיר את יום המוות. "מִתָּה אָנֹכִי".

יֵשׁ לְאֵל יָדַי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רַע וְאֱלֹהֵי אַבְיֹכֶם אָמַשׁ אָמַר אֵלַי לְאֹמֵר הַשְּׁמֹר לָךְ מִדְּבַר עִם יַעֲקֹב מְטוֹב עַד רַע (ל,א,כט)

יש להבין – שאל רבי יוסף יוזל הורוביץ, הידוע בכינויו "הסבא מנובהרדוק" – כיצד מעיז לבן לומר "יש לאל ידאי לעשות עמכם רע", והרי באותה נשימה הוא מספר ש"ואלהי אביכם אמש אמר אלי לאמר השמר לך מדבר עם יעקב מוטב עד רע"? אלא – אמר "הסבא" – הדבר יבואר על פי מעשה ביהודי שישב בתחנת הרכבת והמתין. והנה כאשר הגיעה הרכבת לא עלה עליה אלא ישב והמשיך להמתין. מדוע אינך עולה? – שאלו אדם אחר – עוד מעט קט והרכבת תצא לדרכה...? ומה אעשה – השיב היהודי – אין בידי כסף לנסיעה... אם כך – תמה האחר – מפני מה אתה יושב כאן ומצפה?... יש לי בטחון בקדוש ברוך הוא – השיב היהודי – הוא הדואג לכל מחסורי ובוודאי יזמין לי גם נסיעה למחוז חפצי. המשך להמתין... גיחך אותו אדם. והנה משמיעה הרכבת צפירה ראשונה אות לכך שהיא עומדת לצאת לדרכה. וצפירה שניה... לפתע הגיע אדם במרוצה כשהוא מתנשף ומתנשם ובתוך כך צעק ליהודי הממתין: מדוע אתה יושב! הרכבת עומדת לצאת! אם אין לך כרטיס נסיעה – קח ועלה מהר לקרון! ובתוך כך הושיט לו כרטיס נסיעה... אותו אדם שלגלג על האיש ועל בטחונו ראה את המעשה, ניגש אל היהודי ואמר: ראה איזה שוטה אתה! איך אתה יכול לסמוך על בטחונך? לו היה מיטיבך מאחר בעוד שניה אחת, היית מאחר את הרכבת... מכאן אנו למדים – אמר "הסבא" – שאדם שאינו מאמין, שומע ומדבר רק מה שלבו חפץ! כך הוא "מתרגם" את כל מה שרואות עיניו ואף אם הכל נראה ברור כשמש, עדיין טחו עיניו מראות את אור האמת! משום כך – סיים "הסבא" – לבן הארמי אמר ליעקב: "יש לאל ידאי לעשות עמכם רע"! אף שבאותה נשימה הוא מספר ש"ואלהי אביכם אמש אמר אלי לאמר השמר לך מדבר עם יעקב מוטב עד רע" – הכופר מבין רק את מה שהוא רוצה להבין!

בע"ה זיווג הגון, בריאות פרנסה והצלחה: לשגיא בן מרים, עוז בן מרים, לירון, אמיר וענבל בני פנינה, הדר בת נילי, הילה בת אסתר, מורן בת רותי, אלכסי בן אירנה, הדר בת וויאן, רות בת אורלי, גיא בן חוה, חמוטל בת ויקטוריה. רפואה שלמה: לציפורה בת מורוור, לציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה. לעילוי נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצוק"ל, הרב יוסף שלום בן אברהם אלישיב זצוק"ל, הרב ניסים טולדנו זצוק"ל, ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאל שוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל.